

Szerkesztőségi iroda:

Főír. Szt.-Ferenciek háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatalt:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlerték és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi tisztviselői öngyógyító szövetkezet”, a „Csáktornyai lakorképzésztár”, a „Muraközi takarékpénztár”, az „Alsó-Muraközi-Takarékpenztár” és „Öngyógyító-szövetkezet” s a Muraköz-egyezségi közmunkálói „Önképző-tör” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Égész évre 6 ftó
Fél évre 3 ftó
Negyed évre 1 ftó
Egyes szám 10 kr.

Hirdeték még elfogadhatók:
Budapest: Goldberger A. V. &
Eckstein B. hird. iró. Bt. hon:
Schalek H., Dukas M., Oppalik A.,
Daube G. L. és társai és Herzd
Brünnen: Stern M.

Nyitlerté pettóra 10 kr.

MURAKÖZ

Megjegyzések.

Tek Szerkesztő Ur!

Ujvári ur e lapok mult számában a temetkezési egyletekről értekezvén, közbevetőleg kissé erősebb szavakkal illetve Csáktornya város közszellemét, ahol állítólag csak ivás, kártyázás és tivornyázás honol és a nemesebb irányú egyesülés iránt nincs érdeklődés. Engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy Ujvári ur véleménye ellenében megtehessem észrevételeimet!

Igen szívesen! Lapunk első sorban nem a miénk, hanem a közönségé. Valamint nem volt jogunk megtagadni a közügy érdekében jöhiszemlég ir, ide vonatkozó közlemény megjelenését, ugy ezen közleményt sinez jogunkban kihagyni. Mert szerkesztői kötelességünk minden közérdekű közleménynek — bár az nem tetszik is mindnyájunknak — helyet adni. Jogunkat a közölhetőség színvonalán aluli közleményeknél, kötelességünket pedig a sajátvétségbe ütköző közleményeknél érvényesíthetjük csupán. A társadalmi kérdésekhez hozzászólni joga van mindenkinek a saját felelősségére és arra való a lap, hogy az ellenvélemények is meghallgattassanak. (Szerk.)

Nem szándékom Csáktornya közszelleme védelmében síkra szállani, hisz Csáktornya arra nincs rászorulva, csupán Ujvári ur sorait óhajtom néhány sorban arra a színvonalra leszállítani, amelyen azok tulajdonképen állanak; mert elhallgatva a dolgot, a viszonyokat nem ismerő vidéki

nagyon könnyen úgy vélekedhetnek Csáktornyáról, mintha ott egyebet se csinálnának, mint folyton innának, lumpolnának és kártyát forgatnának.

A város közszelleméről oly nyílt bírálatot kimondani Ujvári ur nincs hivatva mert csak — ha jól tudom — 2-3 év óta lakván Csáktornyan, a viszonyokkal eléggé még nem ismerkedhetett meg Csáktornya haladását eddig még senki sem vonta kétségbe, már pedig egy város haladásához egészséges közszellem szükséges. Csáktornyan a közszellem tereintett több jótékonyági és emberbaráti egyesületet és a közszellem tartja fenn és fogja a jövőben is fenntartani ezen egyesületeket. Csáktornya hazafiság dolgában példányképe lehet Magyarországnak bármely városának; ebben pedig annak a megtámadott közszellemnek igen-igen nagy része van! Csáktornyan az a megtámadott közszellem 2 osztályu, horvát tanulmány iskolából oly szépen berendezett 10 osztályu magyar iskolát állított, amely sok nagyobb városnak szolgálhatna büszkeséggel! Nem akarom az egészséges közszellemből kifolyó eredmények tovább felsorolni, — mert amint említém — nem célozom a város közszelleme védelmében síkra szállani, nem lévén az arra rászorulva csupán azokra az ivókompániákra akarok még megjegyzést tenni.

Ivó kompániák lehetnek Csáktornyan, de azokról e sírok írójának nincs tudomása. De t Ujvári ur sem lehet tagja ezen kompániáknak mert intelligens emberek ivás miatt kompániává nem alakulhatnak.

Vannak ugyan városunkban asztaltársaságok, de kinek jutna eszébe olyan társaságot ivó kompániának nevezni, amelyben tréfálnak, kedélyesen elbeszélgetnek — de nem isznak?!

Hogy a fiatalok saját körében néha néha kiróg a hámból — ki vehetné ezt rossz néven? Tegye a szívére a kezét minden erkölcsbíró és feleljen őszintén: vajjon fiatalabb korában nem pezsdült e meg benne az ugynevezett jó vér? Ha igen, — ne kiabáljon vizet, ha annak idejében bort ivott! A fiatalok mulatott, mulat és mulatni fog, míg a világ világ lesz; mulatni fog kerek e földön de még a Szepességben is. Azok miatt egy város összes lakosságát elítélni nem lehet.

A t. cikkkező lelkében tehát, amit az ivókompániákról mondott, valóságos visió volt, ami Wekerle kis lexikon a szerint magyarálatul annyit jelent hogy „élénk képzelődés szálta tünelmény.”

Ujvári ur egyéb nézeteihez is szó fér. Egészen mások azok az okok, amelyek miatt nincs kasznónk. De ezekről a tek. Szerkesztő ur engedelmevel, majd egy alkalmasabb időben.

A „Muraköz” tárczája

A gouvernante.

(N. vellelte.)
(Folytatás és vége.)

— Miféle ajánlatát!
— En kárpótlással tartozom önnek a kezemet akartam felajánlani; igen, kezemet, állásomat, szívemet, elmet, hogy mindezekért boldogságot, üdvöt nyerjek.

A gouvernante szeme megvillant:
— Nos? — kérdé.
— Nos? — en ismétlem ajánlatomat!
Ez volt tervem. Azt gondoltam, hogy ha jól játszom szerepemet, így fog felelni:
— Uram, önnek nemesszívű ajánlata meggyőz engem arról, hogy valóban megbánja szavait. Ez nagyon megörvendeztet; de ily nagy áldozatot, mely, ismétlem, nagy nemeselekkiségre vall, lenyegtelen bocsánatom arán nem fogadhatok el. Azért kérem önt, vessönk látolyt a mulakra, feleljük a történetet s legyünk jó barátok ezentúl.

E helyett azonban gondolkozom s szűz szemem reám mereszté, mintha lelkemben akarna olvasni. Aggódni kezdem. — Végre válasza: — Halász ur, ajánlata megvizsgáló s elég fontos, hogy gondolkodjam felette. Adjon reggeltől idő!
— Valóban kisasszony, hebegem remülten, az éj legjobb tanácsadó.

Barátom! egész éjjel nem tudtam aludni nyugtalanságomban. Remegtem, a kedvező válaszlól. Arra is gondoltam hogy megszököm búcsú nékül, de csakhamar elálltam e férfihű méltatlan gondolatól. Hajnal felé végre kimerültem idegeim s átudtam 8 óráig. Hirtelen felöltöztem s siettem a verandára, hogy ne várossak magamra a reggelinél.

Megjelenésemkor mindenki mosolylyal fogadott. Laezi kezemet szorította meg, Csághy pedig azt mondta: „ön derek ember!” Eszembe jutott tegnapi szerepem s kérdőleg tekintetem a kisasszonyra; ez szemérmesen földre szegte szemét.

— Elfogadta! — felelé helyette Csághyné — zékre rogytam. — Képzheted, mennyit szenvedtem; végig kellett halgatom a sok dicséretet a gouvernanteól, melyekkel érdemet illették.
— Múvelt nő és takarékos jó gazdaasszony, — szólt a csintalan Irma.
— Hozománya 20 ezer forint — biztatott Csághy.
— Kelényjeje is 1000 frt értékű, erősíté Csághyné.

A 20 ezer frt kellenesen hangzott; de eszembe jutott ifjúágom s az ő vénsége, kétségbeesésem nem ismert határt. De Csághy nem elégedett meg ennyivel, tovább gyötört:
— Ma esztörtök van. — mondá — azombat este közfogozunk, az áldoját! Vasárnap az első hirdetés.

Hebegtem valamit, hogy nincs itt megfelelő oltözékem, a dolgot nem olyan sietős. Magamban pedig gondolom, hogy ezelőtt 15 évvel is sietős lett volna.

De minden összeküzdött ellenem, mert Csághynak eszébe jutott, hogy a névestén is szalomban voltam. — Menyasszonyom pedig, ki eddig csak a padiatot vizsgálta, felnézett s laconicus rövidséggel jegyzé meg:
— Mennél egyszerűbb, annál szebb.

E mondat mindnyájunkat megevevettett: én, kinek, sirni volt kedvem, magam nevettem legédesebben az ártatlan nyilatkozaton. A nevéstéssel oszladozni kezdett setét kétségbeesésem is, megadtam uagam; mert nem találtam kibuvót. Ma léreje vagyok gouvernante nőmnek, mert tervem akaratom ellenére is sikerült.

— Eddig van! — mondá látható megkönynyebbüléssel.

— Szegény barátom, sajnálalak! Mióta élvezed a házassálet örömet?

— Két hónapja, de vedd tekintetbe, hogy sok pénzt hozott a házhoz!

— Az nem mentés! Hány éves a te kedves nőd? — kérdém el nem fojtható mosolylyal.

— Vári vagy 36.

— Nem csak mentésed, de reményed se lenet.

— Mire? milyen remény!

— Hogy túléled kedves feleségedet.

— Szent Isten! mit mondasz?!

— A tizta valót, barátom, a gouvernanteok nagyon szívós nép!

S azzal a meggyőződéssel váltam el barátomtól, hogy bizony történnék csodák most is.

Lengyel Tivadar.

Az új szeszadó.

F. év szeptember elsejével életbe lépett új szeszadó-törvény értelmében üzletemberek 20 liter alkohol, magánosok 10 liter alkohol tartására jogosítottak; ezen felül minden liter alkoholi mennyiség után 24 kr. pótdó fizendő. Lapunk a nagy közönség érdekeit képviseli, szükségének tartjuk olvasóinkat az alkoholi mennyiség közéleti értékének számításával megismertetni.

Eddig a pálinkának alkoholtartalma a közéletben fokozatosan fejeztett ki. A hány pint vízmentes alkohol volt egy osztrák akóban, (40 pint), annyi foknak mondatott az. E szerint a vízmentes borszesz 40 fokú volt; ma a vízmentes abszolút borszesz 100 százalékos alkoholnak nevezzük; a 20 fokú pálinka 50 száz. alkoholt tartalmaz. A régi szeszadóról tehát 40 fokra, az új szeszadó meghatározására szolgáló szeszadóról pedig 100 fokra van felosztva. Egy régi fok egyenlő két és egy fél ujfokkal. — Tehát:

a 16 fokú pálinka 40 száz. alkoholt tartalmaz;
a 18 " " 45 " " "
a 20 " " 50 " " "

Ha valakinek van 1 hektoliter 16 (rég) fokú pálinkája, az az új szeszadóról szerint 40 száz. alkoholt tartalmaz, vagyis minden liter pálinkára esik 4 deciliter alkohol; 100 literre 100-szor 4 deciliter, ami egyenlő 40 liter alkohollal. Ebből 10 liter alkohol adómentes, a megmaradt 30 liter után fizet 30-szor 24 krt, ami egyenlő 720 krtal.

Ha a pálinka 18 (rég) fokú, például 3-6 liter, ilyen pálinka után mennyi adó fizendő? 18 régi fok egyenlő 45 $\frac{1}{2}$ -al, vagyis minden liter ilyen pálinkában van 4 $\frac{1}{2}$ deciliter alkohol, akkor 36 liter pálinkában van 36 \times 4 $\frac{1}{2}$ dl. alkohol s ez egyenlő 16 liter s 2 deciliter alkohol. Ebből 10 l. adómentes, a többi 6-2 liter után fizet 6 \times 24 krt ami egyenlő 144 krtal.

Legyen valakinek 50 hl. 20 (rég) fokú pálinkája, ennek alkoholtartalma a rendes 12 $\frac{1}{2}$ R. mellett 50 száz. Vagyis minden hektoliterben van 50 liter alkohol s így fizet minden hektoliter után 50 \times 24 krt = 1200 krt. — 50 hl. után fizet 50 \times 12 forint s ez egyenlő 6000 krt. Ebből levonva a 10 l. alkohol adómentességét, vagyis 2 krt 40 marad fizendő 5976 krtal.

Most még jelezni fogom az adómentes pálinka mennyiségét literekben.

A 20 régi fokú 50 száz. pálinkából 20 lit. adóm.:
a 18 " " 45 " " " 22 " "
a 16 " " 40 " " " 25 " "

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Trefort miniszter lelki üdvéért** e hó 7-én a csáktornyai tanintézetek requiemet szolgáltattak, amelyen megjelentek: az áll. tanítóképzede tanárai és növendékei, a polgári és elemi iskola tanítói és tanulói, nemkülönbön a város közönségéből többen. A gyászmisén a képezde növendékei négyes karban énekeltek.

— **Áthelyezés.** Kutnyák Mihály gyekoveci káplán a szoboticezi plébániához helyeztetett át.

— **Kinevezés.** Dr. Szabó Elek nagykiszai törvényszéki jegyző. Szabó Imre pusztakoveci földbirtokos és kerületünk volt országgyűlési képviselőjének fia a nagykiszai kir. járásbírószághoz albirónak nevezetett ki.

— **Kinevezés.** A belgrádi cs. és kir. osztrák-magyar követtség védelme alatt álló román kath. iskolához Mendly Károly perlaki áll. iskolai tanító rendes tanítót nevezetett ki.

*) Pontos kiszámításához a szesz látszólagos toka annak bόμεkére és táblázat szükséges.

— **Kinevezés és áthelyezés.** A csáktornyai polgári iskolához a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur Fischer Endre csáktornyai segédtanítót rendes tanítónak nevezte ki, ugyancsak helyére Velkey Zoltán zala-egerszegi polgári iskolai segédtanítót helyezte át.

— **Kinevezés.** A cs. és kir. közös pénzügyminiszter ur Weisz Károlyt, a csáktornyai áll. tanítóképzede kertészét a derventi országos gyümölcsészeti és szőlőszeti telep vezetőjévé nevezte ki.

— **A tanév kezdete.** Csáktornyán a közs. polgári és népiskola tanulói e hó 4-én, a képezde növendékei e hó 5-én előjárók kísérletében résztvettek az önnepélyes Veni sancte n. amelyet Varga Vitus hittanár tartott. A Szent-Lélek segítségül hívása után a törvények felolvastattak s a tanév kezdetét vette.

— **A. Vidoveczen folyó** évi aug. 27-én tartott meg az évről iskolai vizsgálat, mely alkalommal nagyságos alsó-domborui Hirschler Miksa min. iskoláigazgató ur több értékes jutalmatgyar volt szives adni a szorgalmasabb s a magyar nyelvben leg-több előmenetelt tanúsított növendékek közt leendő kiosztás végett. E lelkes hazafi és tanügybarát e helyütt is fogadják a népoktatás szent ügye nevében meleg köszönetemet.

Gudlin Károly tanító
— **Köszönetnyilvánítás.** Nem lévén alkalmam külön-külön megköszönni mindazoknak, akik boldogult atyám temetésén megjelentek s velünk fájdalomunkban osztozkodtak, azért fogadják e helyen hálás köszönetünket úgy a magam, valamint a család részéről a szíves figyelmért! Különösen pedig a maraszentmártoni plébános ur igen tisztelt anyjának és nővéreinek köszönöm meg azon kiváló szép figyelmét hogy boldogult atyám koporsójára szép koszorút helyeztek! Kottori, 1888 aug. 31. Kiváló tisztelettel Vogrin János h. plébános.

— **Varazsdon** egy mérnök oly közü léket talált fel, amelynek segítségével képes lesz a fenyegető jégfelhőket eloszlatni s teljesen megtörni úgy, hogy a földön mi kárt sem okozhatnak. Csak egy a baj. Azt mondja, hogy a készülék előállítására sok pénzbe, 12 ezer forintba kerül. Ő találmánya eredménye iránt tökéletesen tisztában van; szerinte a siker el nem marad hat Pénze annyi nincs, azért az ország főhatóságához folyamodott pénzsegélyért; folyamodványát már a napokban fel is küldte a horvát bánhoz. A mérnök tisztességes, józan ésszel bíró, jó modorú, művelt ur, családos ember s dicséretére mondva, abban eltér többi horvát atyafiatól, hogy mi irántunk magyarok iránt nagyon tisztességes sen viselkedik! Már most csak kérdés: vajon a bán ur fogja-e kérényét pártolni? G

— **Utonallás.** E hó 5-én éjjel az alsó-lendva bellatineci uton két fegyveres rabló megtámadott egy kocsi, amelyen két ember aludt. A rablók megtapogatták az alvókat, akik a zajra felébredtek s a lovak közé ütöttek, mire a lovak tovairamodtak. A rablók fegyvereiket használták, a menekülők után s löttek, mind a két lovat eltalálták. Az utasok megmenekültek ugyan, de az egyik ló még az uton megdöglött, a másik pedig súlyosan megsebesült. A nyomozás a legerélyesebben folyik.

— **A megkerült lovak.** Lapunk egyik augusztus havi számában említést tettünk a Domasineczen történt lólopásról. A lovak megkerültek, még pedig nem mindennapi

véletlen folytán. Ugyanis e hó 4-én egy biztosító társulat ügynök utazott végig Domasineczen saját kocsijával s lovaival: a kocsi a házak előtt játszó gyermekek nézték, amidőn egy kis leányka felkiált, hogy ezek a mi elveszett lovaink. A leányka szavaira atya is figyelmes lett, s csak-ugyan felismerte az ügynök lovaiban saját elpott lovait. Az ügynök állítása szerint: a lovakat Kanizsán, árverésen vette. A fogat azonnal le lett tartóztatva s az illetékes hatóságoknak az eset bejelentve, amely hivatva lesz az ügyet elbíralni.

— **Arany mise.** Tallián Ede zágrábi kanonok, tegnap tartotta meg a zágrábi főkáptalan templomában 50 éves áldozásának arany miséjét.

— **Doga Márton** káplán úrtól, a mult számunkban közölt polstraui botrány című hírtinkre hosszabb választ vettünk, amelyet — későn érkezvén a közlemény — lapunk jövő számára volunk kénytelenek hagyni.

— **Eljegyzés** Weisz Károly, a derventi orsz. gyümölcsészeti és szőlőszeti telep vezetője e hó 8-án jegyezte el Szirtey Irma k. a-t, Szirtey György orvos és birtokos kedves leányát Xepén. Sok boldogságot és szerencsét a köteendő frigyhez!

— **Aradon** egy rablánczban a következő betűk voltak véve: P. V. D. T. N. A. K. L. S. Ezen betűk jelentményét a következőképp fejtették meg: Pollenberg, Vécsey, Dzewseffy, Török, Nagy, Aulich, Kiss, Leizingen, Schweidel. Németül: Pannonia Vergesse Deine Todten Nicht Als Kläger Leben Sie. (Pannonia ne feledd el halottaidat, mint vádlók élnek ők) Közli: Hegedüs Géza.

— **Öngyilkosság** Kovácsévits, tükészentgyörgyi tanító s családját súlyos csapás érte. Legidősebb, katonaviselt fia, aki a hodosán jegyzőnél segédeskedett, puskát vevén vállára, hazulról elment. Hollétéről tovább mint egy hétig mit sem tudtak. E napokban az ország földművelő szántás közben kelemetlen szagot é szvén egy bozótban, oda ment s elszőnyökölve találja meg a segédjegyző felosztásnak indult hullát. Melle-t hevert puskája és egyik csizmája, amelyet úgy látszik azért hozott le, hogy lábujja segítségével könnyebben süthesse el a fegyvert, amelyely ifjú életét kioltotta. A szomorú események okáról többféle hírek keringenek. Állítólag lopott lovakról hamis lólevél került ki a jegyzői irodából s a vizsgálat ekkül a halálba, más hír szerint reménytelen szerelem miatt követte el szomorú létét.

— **Természettani előadás** volt a tanodában. Az előadó tanár a testek líkacsosságáról magyarázott s mondta:

- Nincs olyan test a természetben, mely líkacsos ne volna.
- De van — mondta egy tanuló.
- Mi az?
- Az esernyő.

— **Irodalom.** Bátorfi Lajos, a „Zalai Közlöny“ szerkesztője a „Zalai Közlöny könyvtára“ czimen könyvkiadó vállalatot indított meg, amelynek első füzete már megjelent Czime: Claire, elbeszélés, Nyáry Sándortól Ara 25 kr.

— **Valakit nagyon dicsértek** szép számú társaságban. A többiek közt mondkák:
— Milyen tudományos ember!
— Igen, felele egy magyarul rosszul beszélő ur, ő nagyon legelőre haladt ember.
— **A történelem halászó eszköz,** mely-lyel óriási tengerben, a multban halászunk.
— Az új-újsági irodalom terén örvendős jelenségként üdvözlünk a „Magyar Ifjúság“ című lapot, mely most kezdődő VI. évfolyam-

na kraljevske familije. Kak čitamo, vezda se obdržavaju konsistorijalne sessije vu Belgradu, vu kojih se ima izreči rezdeljenje srbškoga kraljevškoga para Milana i lepe Natalije. Borneš je to žalostna okolnost!

Zahvala.

Nemogući se svakomu posebno zahvaliti, koji su na sprevođu mojega oca, mu čast izkazali, i tak naša žalostna srčca malo pomirili, činim to ja sada podpisani vu ime moje cele familije. Posebice se pako zahvaljujem velecenjenoj majki i sestri velečastnoga gosp. plebanuša svetomartinskoga, koje su donesle i na raku položile lepo spleteni venec Vu Kottoribi 31. augusta 1888.

IVAN VOGRIN administrator.

Kratke novosti.

G. Kutnyák Mihály gjelekovski kapelan su vu Medjimurje v Soboticu premeštjeni. — G. Dr. Szabó Eleka, sina G. Szabó Imrea bivšega orsčkoga ablegata i zemeljskoga gospona iz Pustakovecz, je Njegovo Veličanstvo za kr. sudca imenuval vu V. Kanizu. — G. Mendly Karoly preločki navučitelj je imenuvan za navučitelja vu Belgrad k austro-magjarskoj školi. — Iz r.šta čakovečkog kr. suđa je jedna žena 7 ga o. m. vušla. Žena je iz Štrigove. — Kovačević hodošanski podnariuš se je strelil vu jednom bližnjem be reku, pak je tam više dnevov ležal, dok su njegovo mrtvo telo tam našli i zakopali. Ne srećen si je hotonce svoje življenje vzal.

„The Gresham.“

Pri „The „Gresham“ zvanom londonskom druztvu (vu Čakovcu je upravništvo pri Graneru stacunar), je moći život osigurati. To jest plati, gdo si hoće život osigurati po letu veku ili menjšu svotu i to poleg toga, kak je gdo star i kak svotu hoće da dobi, pak ako bi vumrl, herbom imenotu druztvo zplati onu svotu, na koju je bil isti osiguren, ili ako doživi n. pr. 15 - 20 let, njemu daju istu svotu vu ruke. Tak je moći život ženah i decah osigurati. Ovo druztvo ima svoje glavno upravništvo vu Budapešti. The Gresham zvano druztvo imalo je lani, 30-ga juniuša 97 milionov 872 jezer 246 frankov kapitala. Za osiguranje je uzimalo 18,678,383 frk. Izplatilo je od 48-mo leto za one, koji su si život osigurali 191,108, 220 frk. a lani za osigurenje uzimalo se: 58,038,225 frk. Sve skupa od 48 mo leto osigurano je bilo pri tem druztvu do 1519 millionov, 786 jezer i 529 frankov.

NEKAJ ZA KRATEK ČAS

Vumrl je jeden stavec sto šestoj godini dobe svoje, pak su se vu jednom druztvu toliko starosti čudili. Na to je jedna od nazočnih gospah rekla: To bar nije niavo čudo, im bi moj otec vezda sto petnajst let bil star, da je još živ.

Profesor. Poveć ti meni, kaj je ženitba? Dijak. Ženitba je jedna reč, koja nam pokazuje, da se človek pred ženitbom bolje čuti, nego po ženitbi.

Doktor (hoće za ruku betežnikovu prjeti, da sprobna, kak žila tuče)

Muž (potegne ruku nazad i reče:) Naj oprostiju gospou doktor, mene ruka neboli!

Jeden zemeljski gospodin zapital je dva purgare: Kaj vele ljudi mojega imanja od mene? Na to mu prvi odgovori: Gospodin, vele: da bi vi bili dober, samo da bi vaši

kmeti bili doberi. Gospon zapita i drugoga. Kaj vele ljudi od mene? Nu ov mu je dobro vdrpil. Da bi vi, gospone, bili dober, zaistinu bili bi i vaši ljudi doberi.

Mernikov vic.

Jednoga mernika (inžinir) koj je prek velikoga potoka most delal, zapitali su vu stanovitom druztvu, kak bude mosta izprobal, da je dobro napravljen. To je lahko moja gospoda, reče mernik, ja budem kada most dogotovim, iz cele varmegije sve punice skup zebrați dal; ove dam sve na jedankrat na jedankrat na most odpelati. Ako most ovaj strahoviti terh zdriži, onda je dobro, ako pak se pod njim poruši, onda još bolje! To je borneš lepa proba!

A. Kaj mislite, gdo se prvlje postara, muž ali žena?

B. Na vsaki način muškarec, ar ja poznam jednu gospu, koja je vu mladosti s menom jedne dobe bila, vezda je samo 40 let stara, dočim sam ja ve 52 let star!

Otac: (svojemu četiri ljeta staromu sineku, koj se je ves s blatom namazal). Fric, kak ti zglediš! Ti si pravi pajcek! (Dečec gleda začudjeno svoga oca). No kaj neznaš kaj je pajcek?

Sin: Japica ja znam! Pajcek je deto od jedne velike svinje!

Sudec. Kaj vas ne sram zaradi jednoga forinta človeka zatući?

Obtuženi. Je, kaj tjom ja morem zato kaj je ov magarec ne već penez imal.

Negdža, već je tonu zdavnja, kak su još na hrastu mesto žira (žaloda) klobasice rasle, gda je svaka vulica mesto kamenja švajcar-kim sirom bila potaracana, liže bile su iz samoga sira zazjdate, mesto črepa, bile su liže škerlaci pokrite, plati iz samih čurkah splećeni pak šunkami podprti, na vrbi su same zemlje i kiflini rashi, i koj je bil gladen, stepel si je vrbu i nabral si je za jesti dosti, a k tomu šetal se je po vulci pečeni prasec, koj je imel na hrbtu zapičenu vilicu i nož, i vsaki, koj je apetita imal, mogel se je do volje najesti. Samo to je zlo, da je jako težko do toga varaša dojti; vu ono vreme išel je jeden lugar s nabitom puškom dupljenjom črez šumu i čekal je svaki čas, jeli mu nebi jeden jelen, sernjak, ali pak zajec dobro jutro željel; ali nije mu pošlo za rukom, da mu se želja izpunji, i on se je moral za on čas zadovoljiti špotavanjem vranah i srakoh.

Lugar je bil za on dan jako nezadovolen i klel je kaj je samo mogel i znał.

To je prokletstvo, reknel je ako človek celi božji dan gladen i sedjen hodi, pak niti jednoga siromškoga miša nenajde vu šumi, je, da bi ja barem jedno pipu duhana pri sebi imel, ali i to sam zgubil, i još takvo prokletu nesre u imam, vezda me već tak srdi, da bi se taki s devetdesetimi vragmi hital.

Ov čas stal se je pred njega jeden človek, koj je za grmom poslušal govor lugarov i stal je smejuć pred njega. Lugar se je presenetil, kak je toga človeka spazil, koj ne samo da je bil jako grdi, nego još k tomu imal je dva roge na glavi, a noge škrapli kam maček. Lugar, akoprem je bil s početka malo presenešen, ipak se je približil k tomu strašlu, ar je spazil vu njegovoj ruki pipu i duhan.

Daj mi sim pipu i duhan, to je moje, ja sam to zgubil.

To bi mogel vsaki reži, zaručal je taj stranjski, ali ipak meni je vse jedno; gdo mi to plati, kaj sem našel, ujevgo bude. Drugi to nedobi.

No, pak kaj bi ti rad za to? pital je lugar, i taki je iskal peneze vu žepu.

Tvoju du-u, ar znaš, ja sam vrag.

Ako drugo neprosiš, to moreš dobiti, odgovoril je mirno lugar, ali pod jednom pogodbom, ti vidiš, ja imam ovdj još jednu pipu, mi budemo obodve naphali, i čija bude duže terpela, pušila, on je dobil. Ako moj duhan prvlje zgori kak tvoji, onda ti dobiš moju dušu, vu drugom slučaju moraj ti meni dati moju pipu pod tom pogodbom, da vu mojoj zački ugidar duhan neznenjka.

Vrag se je na lugara dvojnomo zagledavši, Gde imaš ti drugu pipu?

Ovdj, reknel je lugar i pokazal je na pušku, vidiš ova je već naphana, i mi moremo već za vadljinu početi pušiti.

Bedasti vrag si je mislił, da je vu lugarovo pipi već duhana kak vu njegovoj pipi i špekuleral je, da bude on duže pušil kaj lugar. Zato je reknel lugaru: ja privolim, ali daj ti meni tvoju pipu, ja pak tebi dam ovu koju sam našel, meni se tvoja bolje dopada.

Lugar je bil s tem zadovoljan i dal je vragu svoju pušku, a svoju pipu počel napunjavati s duhanom.

Dok si je lugar našgal i počel pušiti, vzal je i vrag obedve cevi vu vusta, ali nije mogel nikakvoga dima vu pustiti.

Ti si mi ne našgal, reknel je vrag lugaru, kak budem onda pušil?

Čekaj malo, reknel je lugar, išel je k njemu i sprožil je obedve cevi vragu vu vusta.

Na to vrag skoči vu zrak, zaškrpine zubni, pljunul je vun obodve hiti i fujaše i zakrical je lugaru: Pfu! tajti, zadrži si ti svoju pipu, ti imaš preveć jaki duhan! To je zrekel i nestalo ga je.

Lugar pak vesel, kaj je imal opet svoju pipu, i el je dobre volje svojim putem a ova coprija se je začuvala, najpre, ca njegova začka (mehur za duhan) navek je pun bil, gda god je tri paklece duhana vu njega del.

GLAD FERENCZ.

Kolendar.

(Od 9-ga do 16-ga)

- 5. Nedelja. Ludmilla vd.
- 10. Pondeliek. Lambert.
- 11. Tork. Protus.
- 12. Sreda. Macedonij muč. Prvi četvrt.
- 13. Č-trtek. Amat. bi-k.
- 14. Petek. Uzv. sv. križa.
- 15. Subota. Niceta muč.

Licitacija.

Proti Antolics Gregoru 19 ga septembra pri Svz. Mariji.

CENA ŽITKA

Kuruza 6.20 Pšenica 7.10 — — Hrz 4.50 5.-- Ječmen 4.50 6. Zob 4.80

LOTTERIJA.

Grac 2. septembra 1888.

21. 63. 4. 6. 12.

Odgovorni urednik;

MARGITAI JOZSEF

VASUTI MENETREND.

CSÁKORTONYÁN.

Indul.

Brágerhof felé.

Begyel	6 óra	32 perczkor	postav.
Délután	4 „	13 „	gyorsv.
Ejjel	12 „	07 „	gyorsv.

Kanizsa felé.

Begyel	5 óra	25 perczkor	gyorsv.
Délben	11 „	55 „	postav.
Ejjel	10 „	21 „	gyorsv.

Varasd felé.

Begyel	7 óra	— perczkor	vegyesv.
Este	10 „	27 „	—

Erkezik.

Brágerhof felé.

Begyel	5 óra	02 perczkor	gyorsv.
Délben	11 „	27 „	postav.
Ejjel	9 „	53 „	—

Kanizsa felé.

Begyel	6 óra	41 perczkor	postav.
Délután	4 „	17 „	gyorsv.
Ejjel	12 „	19 „	gyorsv.

Varasd felé.

Begyel	4 óra	50 perczkor	vegyesv.
Este	6 „	13 „	—

2495. sz. tk. 1888.

1888. évi szeptember hó 19. napján d. e 10 órakor

Arverési hirdetményi kivonat.

A perlaki kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kinestár vhajtatónak Antolics Gergely szt-máriai lakos elleni vhajtási ügyében 158 ft 80 1/2 kr. tóke és 85 ft 80 kr. tóke után 1886. julus hó 1-től járó 6% kamatai 7 ft 6 kr. vhajtási költség és 8 ft 25 kr. ezuttal költség kielégítése czéljából a n. kanizsai kir. törvény-szék a perlaki kir. jbiróság területén lévő Szt.-Mária község 159. sz. tjkvben Antolics Gergely és Kohn Antal tulajdonául bejegyzett és 334 ft-ra becsült ház és belsőség továbbá a szt.-máriai 937. sz. tjkvben Antolics Gergely és Fliszár Iván tulajdonául bejegyzett 1468. hrsz. 16 ft becsértékű rét végül a szt.-máriai 939. sz. tjkvben A J 2606 hrsz. a. Antolics Gergely és Pavlicz József tulajdonául bejegyzett 33 ft becsértékű rét

Szt-Márián a községbiró házánai megtartandó nyilvános árverésen és pedig a tulajdonos társak jutalékai is a vhajt. törv. 156. § a alapján elfognak adatni.

Kikiáltási ár: a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10 % át készpénzben, vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a vételár három egyenlő részletben, még pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat u. a. naptól számítandó 30 nap alatt a harmadikat u. a. naptól számítandó 60 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módokat szerint lefizetni.

Kelt Perlakon, a kir. jbiróság tkvi hivatalánál 1888. évi junius hó 8.

743 1-1

Haszonbéri hirdetmény.

Nedelicz mezőváros előljárársága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint folyó 1888. évi szeptember hó 17 én d e 9 órakor a községi hivatal helyiségében

I. a bor- ser és pálinka utáni fogyasztás illeték beszedése 2600 ft. kikiáltási árral

II. A nedelichi nagyvendéglő és mészárszék a hozzá tartozó jégverem, kert és 2 1/2 hold szántófölddel együtt 400 ft. kikiáltási árral.

III. a puscainai kocorma, kert és 2 hold szántófölddel együtt 200 ft. kikiáltási árral

1889. évi január hó 1-től

fogva egy évre nyilvános árverés után haszonbérbe adni fog.

A közelebbi haszonbérleti feltételek alólirott előljárárságnál a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők.

Mely napra a bérleti szándékozók a kellő bánatpénzzel ellátva tisztelettel meghívának

Kelt Nedelitzen 1888. évi augusztus hó 16 án.

KORNFEIND NANDOR

jegyző.

733. 3-3.

MÁRCZIUS PÁL

városbiró

Máriaczelli gyomorcsöppek.

Külön hatású szer a gyomor minden betegségében.

Védjegy.

Főtílmulhatatlan étvágyhiány, gyomorgyöngösség, rozst illatú jelek, fellövődés, savanyú felbőfenes, köhögés, gyomorhurut, gyomoreres, homok- és darakepőzések, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hangya, főfogás (ha a gyomortörései), gyomorgöröcs, székszorulás, a gyomornak ételekkel és italokkal való túlterhelése, gúlszék, lep., máj- és aranyeres bántalmak esetében.

Egy üvege ára használati utalással együtt 40 kr., kettős palack 70 kr.

Központi postaküldés Brágy Károly gyógyszerész által Krenzierben (Mozsatország).

Kapható minden gyógyszerüzletben.

Óvás! A valódi máriaczelli gyomorcsöppeket sokat hamisítják és utánozzák. A valódiság jeleit minden üvegnek piros, a fehérvédjegyű ellátott borítékba kell könyörölvé lennie és a minden üveghez mellékelten használati utasításon meg kell jegyezve lenni, hogy az Krenzierben Gusok Henrik könyvnyomdájában nyomtatott.

Valódi minőségben kapható: **Zágráb:** Az irgalmasrendiek gyógyszerüzletében. Cernak József gyógyszer. Hrácz Sándor gyógyszer. Katkó Ant. E. gyógyszer. Pečić József gyógyszer. Pospisil S. gyógyszer. **N.-Kanizsa-n** Prager Béla gyógyszer. **Kupronca:** Werli Miksa gyógyszer. **Ludbreg,** Kumbreg József gyógyszer. **Muraszomban,** Böles B. gyogy. **Pragada,** Bilinski Hippol. gyógyszer. **Szt. György,** Pollatschek B. gyógyszer. (Hatarárvidek.)

Radeini savanyuforrás és fürdő.

A radeini savanyuforrás a legzárósebb **natron-lítion** tartalmu savanyuforrása Európának. Különösen hat minden betegségben, melyek húgysavak fölszögegen alapulnak, minők: a **ezü-, epe-, húg-** és vesekő és megbecsülhetetlen gyógyszer **aranyeres** és **hólyagbajokban,** az eltarhadás ellen a **gyomorban** és **végbélben** a **pezsdő savanyúság** ellen **dugulásokban,** **hurutokban** és **ideghétküszömben.**

Gazdag **kénnyel** és **kénssavas natron** tartalmu, **kellemes íze,** **gyöngyöz** habzása a radeini savanyufürdőt a **legkevésbé üdítő italla** teszi. Savanyúság **borral** vagy **gyümölcsnedvvel** és cukorral keverve erősen **habzó** és **szemjártó** oldó italt ad, melyet **savanyó pezsgőknek** neveznek.

Nagyon kiterjedt használatnak örvend a radeini savanyufürdő mind **véd- és őszkor** **roncsoló torokfájás,** **barányhimlő** **és** **dételés** **és** **kolera** ellen.

A fürdők **vese** és **savanyúvíz**höz töltés szerinti hőmérsékletet kösséitelmek és kórházi hatások van **esüsz,** **rheuma,** **hólyagbajok,** **vérzegényes,** **Saphor,** **hysteria** **magtalanlág** ellen (Egy fürdő ára 35 kr.) Szobadár: 30 Artol 1 frtjg.)

Egy liter radeini savanyufürdő 0.06 gramm **kétsavas lithion** tartalmu, tehát oly adagot, melyen kezdetben nem igen lehet túlmenni. Mily értékes van e nedvvel erős alkalinak, mint gyógyszernek, mutatják Garrod kísérletei, melyek mindegyikét megismertették nyertek. Ő csak az porc darabokat, melyeket csizban szemredektilt velt és melyek egészen húgysavas natronnal voltak bevonva, egyenlő erős káli, natron és lithion oldatba tett. A két első oldat csanmon semmit sem hatott, az utolsó azonban oly erősen, hogy a kövénnyes lerakódással feltöltött csontdarab rövid idő alatt, egészen megszabadult a bajtól. Ez arra ösztönzött őt, hogy **savanyú lithionnal** közönségesen tegyen kísérletet, kiknek lefolyásával csakhamar összekübegek lettek és vágyó teljesen megszűntek. E sikereket hasonló körülmények között más orvosok is elérték.

A víz eredetiségének fölismerése czéljából minden dugóra felkötésül **RADEINI** szó van beégetve.

Prospectusokat ingyen és bérmentve küld: Curanstalt Sauerbrunn Radein in Steiermark.

Kizárólagos képviselő: Csáktornyán Tódor József, Varasdon Moses M.

680 9-12

ban az eddiginél is terjedelmesebb, közleményekben és képekben gazdagabb. Füzeteket ad. Mindjárt a most megjelent I. füzetben Mikszáth Kálmán egy diák-novellája és Borostyáni egy regeyes elbeszélése kezdődik; aztán versek, természetudományi és történelmi czikkek következnek, melyek alatt Ábrányi Emil, P. Szathmáry Károly stb. nevei olvashatók. A »Kis Lap«-ból kinőtt gyermekek gyönyörűségüket fogják találni e változatos tartalmu szép újságban, melyre új szerkesztője, dr. Radó Antal, valóban nagy gondot fordít. Melegen ajánljuk a családapák figyelmébe. A lap ára egy-egy év-harmada 2 rt. Előfizetheti a kiadóhivatalban (Budapest, Károly-körút 15.)

— Beküldetett: Kovácsy-Monostori »A ló és annak tenyésztése« című mű 1-ső mutató-vány-füzete, amelyet mint kiváló szakművet a lótenyésztőknek, állatorvosoknak, gazdáknak és sportkedvelőknek stb. melegen ajánlunk. — A mű beiktartalmára nézve felelmitjük, hogy már az első füzet is kiválóan érdekes, amennyiben a bevezetés után a természetrajzi adatokkal, tehát az equidákkal foglalkozik, s jól sikerült ábrák illusztrálják az ide tartozó lóféleket. Majd azután átér a ló eredetére és történetére, a nem szakértőknek is kiválóan érdekes és tanulságos olvasmányt nyújtván. Ezeket kívül tárgyalja a betegség és egészség jeleit, a ló vermésékletét és szervezetét stb. A mű 12—14 füzetben lesz teljes s egy-egy füzet ára 50 kr. Kapható Koczányi és Vitez kiadónál Kassán.

— »The Gressham« Életbiztosító-társulat Londonban. Fiókja Ausztriában: Bécs, I., Giselstrasse 1., a társulat házában. Fiókja Magyarországon: Budapest, Ferenc József tér, 5. és 6. sz. a., a társulat házában. A társulat cselekvő vagyóna (activa) 1887. jun. 30-án fr.

97872,236-55. A befizetett évi díjak után járó összeg és kamat 1887. jun. 30-án fr. 18678,393.10. A társulat fennállása óta (1845) kifizetett biztosítási- és járadék: összeg, nemkülönböztetve visszafizetés stb. fejében járó összeg fr. 191,108,220.84. Az utolsó 12 havi üzletében a társulatnál 58038,225 fr. erejéig újabb üzlet kötött meg, mi által a társulat fennállása óta kötött üzletek összesége 1510,786,529 fr. irában állapítható meg. A biztosító levél (policy) kiállításánál alapul szolgáló tervezet (prospect) és díjgyekek (tarifa), ugyszintén ajánlái minták díjtalanul kaphatók Ausztria-Magyarország minden nagyobb városában a társulati közvetítőnél (agens) és a társulat fiókjánál Bécs és Budapesten.

KERTÉSZET.

A salátá. A legjobb pecsényéhez is megkivánja az ember a salátát. S ennek meg van a maga természetes oka is, a mennyiben míg a pecsénye gazdag tápláló alkatrészeivel a vért sűríti, addig a salátá nem is annyira táplál, mint inkább a vér sűrítősését ellensúlyozza. Innét van aztán általán elismerve, hogy a salátá vértisztító eledel. A salátá különböző nevei közül ezuttal a fejes salátától emlékszünk meg.

A ki még ősszel a kertjében salátapalántákat illetett, annak tavasszal nem marad egyéb teendője, mint ezen kilelett rászakát megkapálgatni s korán fogja már élvezhetni asztalán a gyenge és porhanyó

salátát. Amde aki ezt ősszel elmulasztotta, az tavasszal iparkodjék azáltal helyrehozni, hogy mielőtt az idő kitavaszkodik s a föld némileg megszikkadt, azonnal vessen salátamagot, hogy így korán legyen kiültetni való rászája. Ily korai fajnak nagyon ajánlatos az aprófejtű »Vheeler«-féle Tom-Thumb vagy pedig a »Schwabe-féle dac-fej« váltójak.

Az izletes salátának főtulajdona, hogy gyenge és porhanyó legyen; ezt pedig erős trágyázás és bőséges öntözés által segítethetjük elő.

A legjobb gondozás mellett is a salátá csak bizonyos ideig tart, mely után nagyobb szokott indulni. Ezen magba menést azáltal késleltethetjük némileg, ha a szárat, a földhöz közel, félig bevágjuk.

De még gyakorlatiabbban cselekszünk, ha egy későbbi vetés által teszünk újabb palántákra szert. S így mire az első vetés fogyni kezd, addigra az utóbbi válik ismét használhatóvá. Ezen későbbi vetésre a »perpignani« salátá bizonyult be legjobbnak és pedig azon tulajdonságnál fogva, hogy a mezeget jól kiállja, nagyra is nő s csak huzamosabb idő után indul magba.

ELBÉ.

FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITAI JÓZSEF

TECAIV. VU ČAKOVCU 9. SEPTEMBRA 1888. BROJ 37.

MEDJIMURJE

Urednička pisarnica:
Glavni pišac, fraterska hiza, živo na kondignaciji. — S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 suram. — Sve pošilke štine se zadržaja novinal, naj se pošiljaju na ime Margital Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:
Kajizara Fischel Filipova kam se predplata i obznanu pošiljaju.

Preplatna cena je:
Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznanu se poleg pogodne i fal računaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni znanstveni i povuđljivi list za pak. Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Štućbeni glasnik: »Medjimurskoga polpomogajučega društva «Čakovečke šparkasse», »Medjimurske šparkasse», »Doljno-Medjimurske šparkasse» i »Podpomogajučega društva «Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva».

Magjarski orsag

Zapadni veter v rodbinstvu je pak s južnin, nu ov neobičava s velikom halabućiti. Tople i vlažne zračne struje (sloje) donasa i dok god nad nami ledbi (visi), tak dugo neprestaju iz njega deždjeki kapati. Poleg svoje tople vlastosti još je jakši rextopitelj snega i leda, nego jug i to tak, da rextopljenje i talenje vu protuletju uredno od dovršuje.

Najveć vetrov ima navadno v marcijušu, aprilu, majušu i v junijušu i v septembru.

Kolikoća deždjovja poztupce umanjuje se od polutnika prama stožerinami, od obale morske prama sredini suhij zemljah, a napokon od gorskih pokrajinah prama nizinam i ravnizam. Zakaj to?

Najmenje deđtja je v Magjarsagu vu velikom Kunságu (vu izto'no polov ci denešnje Jász-Kun-Szolnokvarmegije) i vu susednih varmegijah, najviše ga je vu Szepešu, gde središtni Karpati sačinjavaju gnjezdo ili zviranjek deždjovja. Najdeždjovneša godišnja doba je pri nas jesen, nu na ravnih naših nizinah ipak je naljepte i navadno najstalneše vreme v zadnjoj polovici augustuša i v prvaj polovini septembra, deždjovje pak vu poimilje v drugi polovici septembra i početkom oktobra, vu tom se samo nekoja leta razlikuju.

Stalno vreme snega na ravnicaš naše domovine je mesec januar. Druga polovica toga meseca pak prva polovica februara je najsnježneša. Na ravnicaš zadnji sneg pak rextali se uredno koncem februara i početkom marcijuša. Sneg vu marcijušu ovde malo gda i to vu jako maloj meri padati običaje Vu susedstvu Karpatov pokazuje se sneg negda već v septembru. Vu nižijh stranah dolazi okolo sredine oktobra, stalni sneg pak spusti se početkom decembra, koj se na predgorju koncem aprila a na najvišijh vrhuncih vu junijušu, gde gde, pak tizam v augustušu stopram rextali.

Tuča najviše pohadja gorske pokrajine. Dolazeća uredno od severa i severozapada. (jako redko od iztoka) ide vu pravcu gorah i vekšijh potokov, najgušće pada vu takovoj pokrajini, gde se lanci dvojeg pogorja zestažu ili gde se dotrgnuje koje pogorje spušta na kakov vekši potok. (Ovak najviše su tući izpostavljene Nograd - Zemplén i Aradvarmegija a vu Baranyavarmegiji Mecsekhat.

Obćeniti puti magjarski.

Brzojavne mreže kak takaj puteve obćenja moći je prispodobiti k telesomu ustrojstvu cloveka i k žilam njegovim. Znamo da v tela posvud žile i ćutija križaju, koje posredno ili neposredno gibaju se iz možganov kak iz strojevnoaga sre-

dišca Duša oćituje se izvanjskomu svetu putem telesnoga ustrojstva a isto po tom zezna sve, kaj se vani dogadja. Žile pak, koje se sve iz srčca van giblju i opet sve se vu njem zestažu, su oni kanali (žlebi), koji dovadaju za hranu tela potrebne stvari a ove opet van odpravljaju.

Kaj su v telu možgani i srčce, to je vu orsagu glavni varož. Odovud se gibljeju uredno svi putevi i ceste, koje orsaga celoga križu a. Iz glavnoga varoža upravlja vlada (korman) orsaga pomoćju b'zojavna telegrata) i drugih sredstvah obćenja, a isto tak dobiva pomoćju ovoga glase od svih stvarih, koje se v orsagu dohadjaju.

Čim je više sredstvah za obćenje i čim su ovi vekši, tim je leteše upravljanje i ravnanje orsaga, s tim se leže unapređuje dobrostanje pojedinih pokrajinah i celoga orsaga, s tim je leže dotrgnuti neprilike, koje se groze pojedinih ljudem, pokrajinama ili orsagu, ar ljudi na brzom si moreju pomoć pružati.

Zato se i trsaju napredujući orsagi, da si sredstva obćenja čim bolje popraviju i umnožaju, po broju i kakvoći sredstvah obćenja more se anda subiti blagostanje i kulturni položaj (naobraženost) pojedinih pokrajinah i orsagov.

Tomu je stopram 20—30 let, da su počeli s vek'om pomnijom popravljati i pomnožavati sredstva obćenja, niti nemamo

još toliko obćenje spajav. v. žih prugah, kak neobra/eni zapadni orsagi nu ipak vu tom pogledu bolje stojimo od v. nogih orsagov.

Pruge obćenja naše domovine usredotočuju se vu glavnom varošu; zato se Budapesti pravično imenuje srce celoga orsaga.

Z A B A V A

Dvoboj.

Vu nemškom varošu K . . . , vu jednoj kavani je sedel jeden mali gospon, isti je pušil iz kavanske bele pipe bez pokrovca i čtel je novine. Bil je ves vu črnoj, ali po modi napravljenoj opravi obleden; beli svišni lajbec, isto takov vratnik i rečena bela pipa bilo je jedino belo na tom gosponu.

Za kratko vreme odkađ je vu kavani sedel, nahrupi vu nju i Major, vitez p. L., človek, koj je bil med svojemi kameradi iznimka, koj je svakoga oholo gledal, svakoga bagateliziral, kojemu se je svaki pametan, zaradi njegovog oholog ponašanja rad vugibal. Taki za njim došlo je i nekuliko oficirov i kadetov iz njegove regimente.

Major je bil dobre volje. On si stane za pleđa vu crnini obledenomu malomu gosponu i delal je kaj kakve gustuše delajuć se iz njega norca, zatim hotel je tobože sveću onu vkresnuti, koju je vu tem, kakti pripetce vgasnul, njegovo društvo se je tomu smejalo. Mali gospon vu črnimi si ju je nazad vužgal i mirno je dalje čtel. Major, koj je mislil, da ima nekakvoga bedačeka pred sobom, stane se pred njega i veli: Dober večer gospon školnik, pruži mu ruku i s tem mu opet kakti pripetce hiti iz ruk pipu i potere.

Kelner — drugu pipu — vikne taj stranjijsi gospon. Društvo majorovo počme se na glas smejeti, major pak se k njim obrnuvši reče: to je fanj kerlec, ov mi se dopada; poklam kam pak ga neje mogel razsrditi, a k tomu su ga njegovi prijatelji pozvali na tarok kartanje, ostavil je toga vu črnimi obledenoga gospončeka i sel si je k jednomu stolu, gde su se počeli tarokirati.

Mali gospon v črnini ostal je sad sam, štel je mirno dalje novine, pil je svojega teha, prez da bi i najmenjšu srditost, zvrhu onoga poštovanja, na svojem licu bil pokazal.

Za jedno vreme stane se, ide k stolu gde se je major kartal, stane se pred njega, prime ga za gumb na prsih i veli mu: Gospone! Vi ste mene zbantuvali, zutra ob 6. vuri v jutro imamo mi dva vu šumici pred varašom dvoboj.

Tak, tak, odgovori major smejuć se. Nek onda gospon školnik nepozabiju svoju a b c knjižicu domaj.

Njim nebuđe nikakov špot se zmenom duelirati, odgovori mu gospon v črnini, ja sem englezki kapitan na morju, anda oficir kak su oni. Zutra v jutro ob 6. vuri pred šumicom. Stim se je kapitan obrnul i niti jedne reči više neveleć, odišel.

Major se je zatim još šalil i smejal nad tim malom školnikom, ali je bilo videti, da mu nekak šala neje prav šteda od srca teći. Taj gospon v črnini mu je preveć ozbilno vu lice gledal, počel je raztrešen postojati i delal je pri kartanju čisto nenavadne falinge, k tomu još, on, koj si je od nikoga nigdar nikaj na dal reći, mućal je sad, kad su mu njegovi skup kartasi rečene falinge spčitavali i zujih se izsnehavali. Početek navuka, kojega mu je taj v črnini gospon školnik dal, bil je već prilično dober.

Drugi dan v jutro došel je Major i s celom svojom družbom iz kavane na obre-

čeno mesto. Kapitan je već onde čekal. On je imel sad na sebi svoju lepu mornarsku uniformu i pristojno je majora i njegovu družbu pozdravil, kaj su i ovi svi nazad v črnini. Kada su oficiri, koji su majora pratili, opazali, da kapitan nema secundante pri sebi, mahom su se iz družta majorovoga mu dva ponudili, ar je to red pri dvoboju, da svaki ima svog secundanta.

Moja gospoda, odgovori kapitan, ja vam lepo hvalim, meni nije treba secundanta, ja imam sobom mojega dvorjanika, ako opadnem, on bu vre zual, kaj ima činiti. Vi ste svi oficiri iz iste armade, koju ja visoko štujem i ja sem seguren, da mi niti nepravdu niti silu nikakovu učinili nebudete. Gospon major, ako nemaju dobre pistole, nek si dostoje jednu od mojih zebriti, moje su sve izvrstne. Stem dozove svojega dvorjanika, ov je imal lepu škutulu iz orehovog dreva pol pazduhom. Kapitan ju odpre znutra je bila s modrem barsunom oblačena, na kojem su četiri jako lepe i dragocene pistole počivale. Major kad je sve to videl, postal je neobitno ozbiljan i svečan; tak ga još nigdar nitko neje videl. Način kapitanov spravil ga je iz njegovog držanja. Vu kapiten vem čvrstom i minem pogledu videl si je smrt.

(Dalje sledi)

Emanuel Kollay.

KAJ JE NOVOGA?

Žitna statistika.

Dva puno znamenovanja vredna izvestja su ovih danov izasla. Jedno od ovih izdal je naš ministerium poljodelstva, drugo pak složili su vu Beču. Po ovih izvestjih dokazano je, da je vu naš-m orsagu ljetos više pšenice zraslo, nego druga leta. Do vezda zraslo je pri nas po prek 48 milijunov hektolitrov pšenice. Mi smo potrebovali 27 milijunov hektolitrov, anda ostalo je za prodaju 21 milijunov hektolitrov. Ljetos je ipak takva letina bila, da moremo povrh 27 mil. hekt. koje mi potrebujemo, još prodati ne 13 milijunov hekt. nego 21 mil. hektol. t. j. 16 mil. metrecentov, to pak nam vu okruglom broju iznaša punih 124 milijuna forintov. K tomu nam izkazuju gori spomenuta statistika, da je vu drugih orsagih posvili manje žita zraslo, kak pri nas; anda moremo se nadjati, da i cena nebuđe tak špotljiva, kak je do vezda nekoj čas bila!

Velociped.

Putovanja i izleti na velocipedu jako su v modu došli. Cela družta natecaju se vu jahanju toga novoprenajđenoga željeznoga konja ter iz jednoga varoša vu drugi putuju na njem iz same zabave. Ovak su 12-ga augusta Eugen Böhm i Maks Kleinoscheg iz Graca prama Sarajevu glavnomu varošu Bosnije odputili se na velocipedu a 17-ga na večer, anda se za pet danah dojahali su vu Sarajevo srećno. To su konji! Od Graca do Sarajeva prez obroka dobežati nije šala.

Zenu vmoril.

Lipótuj árski šunar Bambula Ivan posvadi se je sa svojom tovaroš com ter ju strelil do smrti. Već je predi na nju strelal jedenkrate, nu nije ju pogodi. Zvun toga sedel je taj ljubljeni otec nekoliko let v reštu, ar je pred tim vlastito svoje dete strelil i čisto usartil. To je zaista krvolono srce supruga i oca, zaslužuje, da ga sud na najoštrešu i najnemilostivnešu kastigu odsudi!

Izrod.

Vu Szerb Sz. Mihályu rodila je jedna mlada ženska nezdvana dve devojčice najdenkrat. Jedna od ovih je pravilno i po naravskih zakonih zraččeno, ali druga je

čudnovito izrodjena. Ova nesrećna devojčica ina nos respolovljena na spodobu žabjih zubov (vustah), iz ramenah zraslo je samo pet prstov pred ikakve ruke, noge pak su joj izpod koljena obvede na pedlu ribjega repa obrašbene s perajami (plitvicami.) Mati a i deca ova su čisto zdrava. To je čudnovita igra naravi!

Nemilostivni suprug.

Vu ruskom selu Gajzinovu pokazal je poljodelavec Degerov nečovečnu krvoločnost, koja se vu vezašnjem stoletu verovati komaj more. Degerov opazil je, da njegova mlada supruga s jednim mladićem vu vuzjem skopčaju živi. Kad bi se bil osvedočil od odošaju njihovom, zgrabil je ženu ter ju nemilostivno zmaltil, zatim privezal ju je konju za rep i konja tak dugo naganjal, jašuć na njem, dok je ženu svu spotrl. Na zadnje još vzel je batinur ter joj glavu svu rezplual: Napokon pgrabil je s pomoćju jednoga svojega suseda i ženinoga ljubinca ter i njega vmoril. To je bormeš rusko rusko srce! Takovu mucenja pripočala su se vu starom veku.

Glasoviti početnici.

Policija bečka vlovila je pet mladičev, koji su kak trgovečki pomoćnici i meštri vu ranoj svojoj mladosti pokazali, kak se moraju računati, konte i namire falzificirati i gospodara vkiniti i oglobiti; ovi mladenci su ovi: Habel Eugen 15 let, Trettera Ivan 15 let, Lehner Karol 17 let, Busek Franc 18 let, Riedl Edo 18 let star junak. Ako su ti mladići već vezda takovi prevejanji, kak daleko budu još došli za nokuliko let vu finoj svojoj meštiriji?

Strahovito ljudomorstvo.

Vu šlezkom varošu Reinerzu živi človek jeden, dovec imenom Trogis. Žena ovoga človeka vmurla je pred par let i on je usuprot dovečkemu stališu svojo petero dece lepo odhranjival i baš kak pošten otec za nje se skibel. Augustušu 26-ga našli su ovoga človeka vu njegovom stanu vmorjenoga skupa sa svom peterom decom. Kojemu koje drugo mesto tela zarezano, svih šest najdjeno je v hiži mrtvo.

Razbojniki.

Iz Zagreba javljaju nam, da su vu Melihauu (Dalmacija) na poštu nahrupili tolvaji; postmeštra Omćikuša su svezali i pobrali 182 frt vu bankah, 500 komadov cekinov i 6659 frt drobnih penez. Predi nego bi bili ođšli, obezastili (na nesramni čin prisilili) lepu mladu poštaricu i izjenu kćer. Po ovom nesramnom aktušu hoteli su pobeći, nu žandari su je još na zemlji dalmatinskoj vlovili i sudu predali.

Nesrećna šala.

Radkov i Kristić varoški stražari vu Zomboru bili su najbolši prijatelji. Obodva rado su se šalili. Radkov snažil je svoju pušku vu stražarnici, kad ju je očistil i nabil, vu taj hip stupi nuter Ristić s batinom vu ruki. Po staroj svojoj šaljivoj navadi zdigne na Radkova oatinu, veleći, da ga strelji. Prijatelj Radkov je takaj šalu napraviti hotel ter zdigne pušku i odvikne mu: Ja tebe predi strelim s puškom, nego ti mene s batinom. Vu ov hip zaprasne puška a Ristić pogodjen v glavu, sruši se na tla mrtve. Žena i dvoje njegove dece oplakuje nesrećnoga, po šali vmorjenoga stražarara.

Rezevanje ženitbe.

Jako je razširena po svetu žalostna navada, da se muž i žena, kak se malo psvade, taki se nastoje sudbeno reziti. Pri tom vnoji veru svoju premeni, samo da more k drugomu paru iti. To je već kak v mišja, bogatešega kruga. Taj beteg prešel je tijam

— A csáktornyai önk. tüzoltó egyesület h. hó 8-án igen sikerült iskola- és diszgyakorlatot tartott. Az iskola gyakorlatát a mászóháznál történt, hol rendszeres és a kor követelte iskolázatásukat mutatták be; ennek befejeztével a parancsnok intésére a kürtös vészjelet adott, mire az összes működő tagok futólépésben érkeztek az elemi iskola épületéhez, hol a mászók és szivattyúsok ugyancsak szép jelét adták gyakorlati kiképezettségüknek. A mászók 2 perc alatt a háztetőn voltak és a szivattyúsok már onnan szórta a víz sugarat. A leszerelés után a második vészjelre a Sonnenberg féle ház előtt gyűltek össze Mindkét esetben a nagy közönség egész élvezettel nézte ezen humánus egyesület szép összműködését.

— A polstraui esethez. A polstraui derék előjáróságától lapunk zártakor levelet kaptunk, amelyben ők maguk is sajnálatukat fejezik ki a történetek felett. A levelet, későn érkezvén, lapunk e helyén és a beküldők kívánatára vend. nyelven a horvát újságban is közöljük: „Köszönetnyilvánítás Únnepegyünk alkalmával, m. hó 26-án Csáktornya és Nedelicz tisztelt közönsége, ugyszintén általában Muraközöbly öi kiváló és nagyszámú társaság tisztelt megbenünket látogatásával, hogy ezen iránynkban ily kiváló mértékben taunistott tisztelet és a nekünk szerzett örömet ez uton

fejezzük ki mély hálánkat! — Ugyanez alkalommal sajnálatunknak adunk kifejezést. Dogsa. maczineci káplán ur beszéde fölött, amely miatt a mi muraközi vendégeink megbántva érezték magukat; azért kijelentjük, hogy ez, a mi akaratunk ellenére történt. Mi a szép Muraköz és jó lakói irányában mindig barátságos szomszédok voltunk; ők nekünk mindig kedvesek és drágák voltak, azért szívünkbelől kívánjuk, hogy iránynkban taunistott baráti érzelmeket ezentul is fenntartsák. Éljenek számos évekig! Polstrauban. (Stajersország) szept. 8. 1888. Kiváló tisztelettel, az előjáróság nevében: Kočevar Ivan elnök, Robič Miksa titkár. — Nagyon tisztelt és kedv. s stajers szomszédaink eme figyelemre méltó soraira válaszólag mi muraközöiek is őszinte szívvel kívánjuk, mi szerint tartsa meg az Eg. jó szomszédainkat sokáig! Legyen közöttünk a szeretet és barátság állandó s a jó szomszédi viszony soha senki és semmi által ne zavartassék meg!

— Dr. Toldy László, Budapest főváros főlevéltárnoka, megrendelesi ívet bocsátott ki a Törvényhatósági Naplár 1889-ik évi folyamára. Magyarország ezer közigazgatási tisztviselője e naplárban, mely inkább törvényhatósági névtárnak volna nevezhető, ha naplári része nem volna, abban kimerítő és pontos kimutatást találja az ország összes közigazgatási hatóságainak s az összes tisztviselőinek. Ami pedig a művet bizonyos tekintetben a góthai almanachokhoz teszi hasonlóvá, az azon körülmény,

hogy az ország közigazgatásának hordozói arcképekben és életrajzokban fogják bemutatni. E naplár nagy terjedelme dacára. — mint haljukk 25 iv körül lesz — csak egy torlatba fog kerülni. Valóban érdemes, hogy minden tisztviselő megszerezze azt. Kiállításának osinjáról keszkeedik as, hogy a Pesti könyvnyomda-részvénytársaság fogja nyomtatni.

— Mind-önki érdekében, aki a tisztaságot kedveli »Zacherlin« a leghatasosabban szer mindenféle rovar ellen; egyedül biztos szer mindennemű léregez az azok álcázi ellen. Ezen szer a poloskát és balhát teljesen megsemmisíti; a konyhat a svábbogártól alaposan megtisztítja; a leggyorsabban megszabadít a legyektől; óvja háziállatainkat és növényeinket minden kártékony bogártól és az ezektől következendő megbetegedésektől; megóv és megment a tetvekétől sat, azért kiválóan alkalmas a lakás, konyha, istálló, kert, szobanövények és madárkalicák tisztántartására, azért vendéglők, szállodák gazdák iparosok számára szóval mindenkinek nélkülözhetlen, aki a tisztaságra és egészségre ad valamit. Minden valódi Zacherlin vedjegyvel és »J. Zacherlin« névvel van ellátva és megkülönböztetendő más közönséges rovarirtító portól, amelyek nyilvánosan kimeretnek, skatulyákban, szelencékben, palackokban avagy más csomagokban árutatnak. Azért a vételnél világsan Zacherlin kérésd és vigyázzon a J. Zacherlin névre. Egyszerben lapunk mai számában megjelenő ide vonatkozó hirdetésre hívjuk fel lapunk t. olvasóit!

FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITA I. JÓZSEF

TEČAI V.

VU ČAKOVCU 16. SEPTEMBRA 1838.

BRŌI 38.

Uredništva pisarna:
Glavni pišec, fratarka hica, živo na konjstvu. — Urednikom moči je svaki dan gavriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tihude se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margita I. Jozefa urednika vu Čakovcu.

Isdateljstvo:
Knjizara Fischel Filipova tam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplata cna je:
Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvrt leta 1 frt

Jedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogolbe i fal računaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Štubeni glasnik: „Medjimurskoga podpomognija ega činovničkoga družtva „Čakovečke šparkske“, „Medjimurske šparkske“, „Doljno-Medjimurske šparkske“, i „Podpomognijega družtva“ „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga družtva“

Obćeniti puti magjarski.

Tu su vu vekšem broju banke, trgovacka i obrtnička družtva, veliki obrtnici i trgovci, koji sirove stvari iz reznih pokrajinah orsaga spokupiju i stranom spodelaju a stranom vu stranaške zemlje, najveć vu zapadne rezpošiljaju; odovud se takajše rezpošiljaju raznovrstni trgovacki i obrtnički predmeti vu pojedine česti orsaga. Iz toga dolazi, da, ako je u Budapeštu nepriatika ili nevolja, onda trgovina počiva, hmanjkuje rukotvorstvo, to počuti celi orsag, a obratno, ako je nesreća pohodila pojedine vekše kraje orsagu, n. pr. da zbog hudih vremen i nesrećah nema priroda, nema se kaj vu glavni varoš poslati, počuti to i glavni varoš sam. Blagostanje anda glavnoga varoša zavisi od blagostanju orsaga i tak naopak.

Obćenje pripéda se stranom na vodi, stranom na kopnu (suh zemli). Na vodi obći se s barkami, s flori i s mejšimi i vekšimi brodji (ladami), na kopnu pak pešice s kolj i željeznicami.

Na vekših vodah i željeznicah obći se s pomoćju parovozov. Parovozi su vu tom pogledu za ljude i živinu od jako velike prednosti i hasna. Premislimo samo, da jeden kaj parobrod mogué je i proti vodi pol toliko vremena toliko terh voziti, koliko bi moralo voziti 4—5 jezer kolah i kućšov sa dvakrat toliko konjov.

I jedna lokomotiva (mašina) mogué je vu četvrt vremena toliko terh odpelati, koliko bi 4—5 jezer kolah na dobroj cesti odpelalo.

Pomoćju pare gonjenje mašine priču vsji neizmerno vnojo človečjih i životinjskih silah, koje sile moreju se za dobro pojedinih i za dobro orsaga na drugi način obrnuti.

Baš zato vredno i zanimivo bude upoznati se s onimi glavniimi puti naše domovine, na kojih se s pomoćju parne sile obći.

Vu tom ide prvenstvo Dunavu, po kojem svgdji vu domovini našoj moči voziti. Glavne su mu postaje (stacije) Požon, Gju, Komárom, Ezertergom, Vac Budapest, Kaloča, Baja, Moha, Bezdán, Apatin, Gombóš, Ujvidék, Zeauu, Bizaš i Orsova.

Nekaj iz pravie orsaga.

Školske oblasti. Školske posle i sveobče naobraženje vodi minister za bogštovej i nastavu, njemu podredjene varmegjinske oblasti, nadzorniki (n.pektori), obćinska poglavarstva i školski odbori.

Svaka varmegjija s svojimi varaši skupa čini jedno školsko okružje. Glavni varoš Budimpešta sam čini jedno školsko okružje. Vu varmegjijah je jeden od ministra imenuvani nadzornik (inspektor) poleg kojega more minister i više pomoćnih nadzornikov hasnu-

vati. Vu izvanrednomu slučaju more više okružjah jednoga nadzornika imeti. Izim nadzornikov i pomoćnikov more minister ukeje privatne persone imenovati, koje moreju nadgledati škole. Ovi nadgledatelji dužni su škole barem svako leto jedenput pogledati. Nadzornikov posel je sledeći: a.) mora vu okružju nalazéše sa orsčke, obćinske, verske, družtvene škole čim višeput pogledati i na to paziti, da se zakon tam strogo obdržava; b.) vu ne orsčkih i ne obćinskih školah mora pregledati školska sredstva i školske knjige, ter ako bi ove bile protizakonite ili takve, koje zakon nedopušća, onda je more zapleniti i onoga učitelja, koj to hasnuje na varmegjiju prijaviti. c.) nadalje mora nadzornik paziti na zdravstveno stanje škole; školske št.tistike mora od naučitelov i školskih odborov potrebuvati, nje skupa složiti i varmegjiji ili ministieriumu predstaviti.

Svaka obćina, koja školu zadržava, mora najmenje iz pet članov sastojéega školskoga odbora postaviti. Vu verskih školah mora dotični svećenik biti član školskoga odbora. Vu obćinskih ili drugih školah izim izabranih članov moreju takaj verski svećeniki i redovnici člani kolj, odbora biti, kak takaj i obćinski učitelj. Gde je više učitelov vu jednoj obćini, tam si isti jednoga izmed sebe izbereju za člana školskog odbora.

Člani školskog odbora izbiraju se na tri leta. Dužnosti školskog odbora su a.) ob-

činski škol. odbor izbira učitelja pod predsjedništvom jednoga varmegjinskoga poslanika, pak izbiranje radi potvrđenja predstavi varmegjinskomu poglavarstvu b.) svaki tjeden mora koj član školu jedanput pohoditi. c.) školski odbor mora paziti, da školska deca marljivo i redovito školu pohađaju. d.) koja deca nehoduju u redu vu školu, njihove roditelje najpređi opomene, izkaza nemarne dece svaki mesec dvaput občinskomu poglavarstvu pošle, da iste kaštiguje; e.) školski odbor pazi na školsko stanje i popravlanje istoga, na školske zemlje i školski imetek, da se školska sredstva priskrbuju i da naučitelji vu redu svoju plaću dobivaju f.) školski odbor mora biti na školskim izpitu nazočen g.) ako med učitelom i roditelji školske dece kakova razmirica nastane, onda more školski odbor med njimi suditi, od kojega suđa moreju obadve stranke na varmegiju apelirati.

Školski odbor izbira takaj školske skrbnike, koji po naputku odbora školske penenze upotrebljavaju, za školska stanja se brinuju, i svako leto račune odboru predložuju.

Iz povest magjarske.

Matijas (1608 — 1619) pod njim pričeš se je stališ magjarskoga orsaga na bolje obračati. On je još pred korunjenjem izjavil magjarskim velikašem, da kakiti s telom: dušom magjar, pripraven je svoje življenje alduvati za magjarski orsag. Narod ga je s velikim veseljem priel. Prva Matijašova briga bila je, da je vu Požonu orsačko spravišće skup zezval, gde se je s prisegom obvezal na u Beču sklopljeni mir i na održavanje samostalnosti i neodvisnosti magjarskoga orsaga. Zatim dal je Matijas magjarsku korunu iz Praga dimo dopeljati i Forgach Ferenc kardinal ga je na veliko veselje naroda okoronil.

Pod Matijaševim kraljovanjem izbirali su opet nadore t. j. kraljeve namestnike. Naj prvi bil je nador Illésházy István, posle njegove smrti Thurzó György je zadobil ova visoku službu. Obadva su bili protestanti.

Erdeljska buna se je pod Matijašom ponovila. Ovdi je Bathory Gábor erdeljski vojvoda jako razvuzdano življenje vojli, k tomu bil je jako okrutn i krvoločan. Zaradi toga su ga tri hadučki kapitani (Géczi, Szilasy i Ladányi) kad se je jedenput iz Nagyváradu dimo povraćal, vmorili, a mrtvo telo hitili su vu Peeze zvani po'ot. Na njegovom mesto izerali, su Bethlen Gabra za vojvodu, koji je takodjer protestant bil. S jednom rečjum broj katolikov je jako doli opal a protestanti su posvud gospodovali. Protestantom je vezda svetila zvezda vu magjarskim orsagu.

Ali prav va ovo vreme je gori stupil Pázmány Peter, jeden izvrstni človek magjarskog katoličanstva, koga je Matijas posle smrti Forgach Ferencu iz prostog žeulze za estergomskog nadbiškupa imenuval. Ovaj vućeni človek je svojim lepimi govori i knjigami vnoqa magjarskih plemenitaških familijah nazad pridobil za katoličku veru. Med ovimi bil je Eszteházy i Forgach Zsigmond brat pokojnoga biškupa, koj je posle smrti protestanta Thurzó Györgya za nadora bil imenuvani. To je već bilo znamenje, da se je katolička vera po brižljivosti Pazmanja objaćilo.

Kad je mir va orsagu nastal, želel je Matijas domaće orsačke posle vrediti i zato je opet skup zezval orsačko spravišće vu Požonu. Ali kralj je zbežćal ter nije mogel doći na orsačko spravišće. Posle njegove

smrti okoronil je Pázmány Peter Matijaševoga bratića Ferdinanda za magjarskoga kralja.

Z A B A V A

Dvoboj.

(Dalje)

Gospone, reče majorov secundant kapitanu, oni su zbantuvani, oni imaju prvu hit. Vu tom zmeriju dalečinu na korake.

Kapitan uzme pištolu i nameri vu majora, smrtna tišina postane med gledavci, major prebleda. Kapitan spusti ruku dole. Kajti ako bum ja imel prvu hit, onda major prvi puca, reče kapitan. Oni gospon kapitan su jako sigurni svoje stvari — međjutim stem je plemeniteš njihov čin, da se prve hiti otriču, ali mi, kakti pošteni oficiri to nescemo dopustiti stem više, kajti su oni, pred secundanta, na naše poštenje već napr računali anda prosim neka pucaju odgovori majorov secundant.

Oni misliju, da se ja samo hvalim, kad velim, da posle mene već major nebu pucal, odgovori kapitan. Moje pištole vrlo dobro strelaju, nek barem sami glediju. „Jokci“ (zazove po englezki dvorjanika) hiti nekakovu malu stvar, novac ili gumb, vu zrak. Dvorjanik zvadi jednu slivu. Dobro, vikne kapitan hiti ju visoko vu zrak; mladić ju hiti visoko, kapitan nacilja, strel; i sliva se vu zraku razprse na sto komadov. Okojo stojeći su samo od čuda zapanjeni gledali major je bil živi mrtvec, vustnice su mu drhtale, on se štel srčen napraviti, štel je kapitanu svoje začudjenje ustmeno izraziti, ali ne je mogel govoriti, nekaj ga je vpožirak tak stegnulo, da niti re nije mogla vun, ko maj je dihal, počel si je vratnića ravnati.

Kapitan nereče niti reči, počme zvonič pred secundanti nabijati pištolju i postavi se na svoje mesto.

Neka pucaju gospon major. Veli kapitan opet.

Secundant je hotel opet govoriti, ali ga kapitan nije pustil po reči doći, nego zavikne hrapavo i jak-e:

Nek pucaju!

Major pukne ali netrefi, kugla je odišla mimo kapitana.

Nek pucaju još jedan krat gospon major. Oni nisu dobro citali. Ako ja popadnem, to bu sreća za njih i za svu ovu gospodu ovde, kajti su se i ovi večera vu kavani iz mene smejali, i zato budu svi po redu, kak bum znijimi gotov, vu moju pištolju gledati morali.

Ove reći su vu sve polog stojeće oficire delovalo, kak da bi smrt polog njih išla, svaki je vu sebi stih tvrdil, da se večera vu kavani nije smejal. Major je sad pucal za sve, i ako sad ovu ozbilnu strahotu neprevati vu pesek, tak je svaki bil osvedočen, da je bu sve po redu kakti vraćce polupal.

Major nameri, pred očmi su mu igrale sve farbe, Kapitan mu gleda čvrsto i mirno u lice. Včera veli kapitan, sem bil njihov mali školaik, dnes sem velki. Major pukne, i opet netrefi kugla, odiđe Bog zna kam.

Sad su major i svi njegovi prijatelji do bili zmicnu, ar kaj sad čeka, to su znali, sliva vu zraku njim je dokazala, da tomu englezu nebu niti jenen vušel.

Kapitan uzme pištolju i nameri vu majora i opet spusti dole ruku iz pištolom.

Oni gospon major su jeden jako ništetan človek, ja sem se večera na večer opital, ali svaki, kojega sem pital, je od njih zlo govoril. Oni budu za jednu minutu mrtvi, jeli su z velikim Bogom i svojom dušom na čistom.

Neka sad mole, neka prose za oprošćenje sve, koje su zbantovali, a Bog se nek smiluje njihovoj duši. Moja gospoda! kapu dole! kad se spominamo znajvekšem mestrom celoga sveta; major! neka mole. Otec naš koj si na nebesih. (Svi se odkriju, i dvorjanik kapitanov uzme svoju kapicu dole). Strašna pauza nastane, nijeden niti svoje dihanje ne je čul, tak strašno njih se je svih ov jednostavan nagovor kapitanov prijel, majorovo srce je bilo čuti, kak tuče, on je stal na strahovitem mostu med življenjem i smrtjom — moleći je gledal na nebo. Amen; zašepće iz svem okolo stojećih. Ona sliva, ona sliva je svem srce zmekšala.

Svi se sad pokriju nazad. Vura smrti je majoru odućka, on već nije imel kaplje krvi vu obrazu, ter je drhtal, da se je ko maj na nogah držal.

Da mu muku prikrati, nategne sad kapitan pištolu, nameri na njega i — spusti ruku, preda pištolu svojemu dvorjaniku, veleć njih vreden hiti englezkog praha — obrne se i otide.

Na večer dojde opet vu črnini v kavanu, čita novine, pija teha i puši iz pipe. Nitko ga nije bantuvail niti izsmehaval. Majore je položil oficirsku čast i iz varaša K... je odputoval.

(Konec.)

Emanuel Kollay.

KAJ JE NOVOGA?

Ljudomorstvo.

Grozna mora človeka popasti, kada guje tolika i tak strašna ljudomorstva, koja se vu našem glavnom varošu prepećaju. Jeden čizmarški detić prepriše svojega pajdaša zbok liter vina, jedna mlada kročmarica daje se vmoriti po svojem ljubovniku, koj se potlam sam vmori, jeden mesar strelja na svojega šogora v mesnici, tam pak jednu kročjavubije iz pištolje vu zubki ležeće vlastito svoje dete, ženi svojoj vu vuh naleje rezaljeno olovo a na zadnje se sam skonča. Sve to pripetilo se je vu zadnjih par tjednu a spodobni čini nikaj neprestaju, nego se sve bolje pomnožavaju, izpunjujuć kvoniku ubojstva i ljudomorstva. — Kam budemo zašli?

Željeznička nesreća.

Iz Dijona (Dijon) čujemo, da se je nedalko Velars-Ochea željeznice jedne iz šinjah doli posmeknula lokomotiva i celi vlak za sobom potegnula. Pak usuprot ovomu ripećenju nije više, nego samo 12 ljudih zaglavilo i nekoliko jih menje više oranjeno. To je zaista čudnovito, ar se pri takovoj zgodi navadno veliki broj ljudih spodrgna i vmori, čiprem je i 12 mrtvecov dosta velika nesreća!

Oklada (vadlinga).

Šzanizlož Ferencz zavradal se je vu Segedinu, da bude Tise preplaval. Vadlingu ovu poprijel je Bajtor Ferencz ter pustil Šzanizloža, da skoči vu Tiso. Ovaj je vu kratak čas bil sleđen i za nekuliko minut je već vu valovih gliboke Tise oštro plaval. Ali najedenkrat zmeukale su mu sile i on začel se je vtaplati, buduć pak nije bilo brzo pomoći, to su ga valovi odnesli, a ljudi mogli su samo mrtvo njegovo telo iz vode izvaditi.

Potres

Vu amerikanskom varošu Meksiki bil je na 7-ga septembra strahoviti potres, pri čojem vrušilo se je preko 80 hižah.

Nesreća s petroleumom.

Vu Budapeštu je Poliak Roza služkinja jednoga trgovca opet nespretno baratala s petroleumlampom. Pri vužiganju eksplozirala je lampa ter po njoj rezlejavši se petroleum